

(ד' ט' ע"א) אַתְּמַר בְּהַ (רות ג' ז) וַתִּגַּל מִרְגְּלוֹתַי וַתִּשְׁכַּב, שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְוִי לִיָּה לְכַר נֶשׁ הַנְּשָׁמְתִיָּה נְחִיתַת תַּחֲוֹת רְגְלוֹי, וְבִהָהוּא זְמַנָּא אַתְּמַר בְּמַזְלִיָּה (עמוס ה' ב) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, וְלִית לִיָּה עֲלוֹי וְסִלְוִק אֶלָּא בִידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִזִּיל שְׂמָא קְדִישָׁא לִימִנָּא וְאוֹקִים לָהּ.

וְרָזָא דְמַלְהָ לִינִי חֲלִילָה וְהִיָּה בְּבִקְרָא אִם יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל (רות ג' ג), טוֹב דְּאִיהוּ בְּרִית יִגְאָל, וְאִם לֹא יִחְפּוּץ לְגְאָלְךָ וְיִגְאָלְתִּיךָ אֲנִכִי, חִי יְהוּ"ה שְׁכָבִי עַד הַבִּקְרָא, אֲנִכִי דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, אֲנִכִי דִיִּצְיָאָת מַצְרִים, חִי יְהוּ"ה שְׁכָבִי עַד הַבִּקְרָא דְאִיהִי יְמִנָּא, דְּבִיָּה תוֹקְפָא דְאוֹרִיָּתָא דְבִכְתָּב דְּאִיהִי עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְּמִימִנָּא אֲתִיָּהִיבַת אוֹרִיָּתָא דְבִכְתָּב, וּמְשַׁמְאֵלָא אֲתִיָּהִיבַת אוֹרִיָּתָא דְעַל פְּהַ דְאִיהִי נִוְקְבָא.

וּבְגִין דָּא טוֹב צְדִיק ח"י עֲלָמִין אִיהוּ מְסַטְרָא דְשְׂמָאֵלָא, דְּאִיהוּ גְבוּרַת הַפּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, דְּאִיהוּ סְמָא"ל, וּבְגִין דָּא שְׂמָאֵל הוֹחֵה, וּבִימִנָּא יְקוּם, דְּמָאֵן דְּנִפְּלִל לֹא צְרִיךְ לְאַקְמָא אֶלָּא בִידָא יְמִנָּא, וּבְגִין דָּא חִי יְהוּ"ה שְׁכָבִי עַד הַבִּקְרָא.

וּשְׂמָאֵלָא אִיהִי רֵאשׁ הַשְּׁנָה, וּיְמִנָּא פְּסַח, וּבִיָּה תוֹה אֲוִמָּאָה בִּי"ד יוֹמִין, וְדָא אִיהוּ כִּי יָד עַל פֶּסַח י"ה (שמות יז טז), וְעַל הַהוּא זְמַנָּא אִיהִי אֲמֶרֶת (שיר א' ו) אֵל תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, אֵל תִּרְאוּנִי מְסַטְרָא דְשְׂמָאֵלָא דִיִּצְחָק, דְּאִנָּא בְּקִדְרוּתָא בִיָּה, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (בראשית כז א) וַתִּכְהַן עֵינָיו מִרְאוֹת, מִרְאוֹת וְדָאִי בְּפּוֹרְקָנָא, דְּאִיהִי אוֹר מִרְאוֹת דְּנִבּוּאָה, דְּאֲתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א' א) נִפְתַּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ וַתִּכְהַן עֵינָיו מִרְאוֹת מְסַטְרָא דְשְׂמָאֵלָא, וְאֲתְמַר בְּהַהוּא זְמַנָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלְפִישׁ שְׂמִים קְדְרוֹת (ישעיהו ג' ג).

גַּר אִיהִי ה', חֲמִשׁ גְּוֹנִין נְהִירִין בְּהַ, וְאִינּוֹן חַוּוֹר סוּמְק יְרוֹק וְאוֹכֵם וַתִּכְלַת, ו' אוֹר הַנֵּר מְלַגְאָו, סְמָא"ל חֲשֵׁה, נְחֵשׁ קְדְרוֹת, וְעַלָּה אַתְּמַר אֶלְפִישׁ שְׂמִים קְדְרוֹת נִוְקְבָא דִילִיָּה, וְשִׁק אָשִׁים פְּסוּתָם, וְוִי לְנִשְׁמָתָא כַּד אֲתַלְבַּשְׁתָּ בְּקְדְרוּתָא דְלַהוֹן, וְעַלִּיָּה אַתְּמַר וַתִּכְהַן עֵינָיו מִרְאוֹת, וְאִינּוֹן חֲשׂוֹכִין דְּמִכְסִיָּין עַל עֵינָיו, דְּלִית לוֹן רִשׁוֹ לְאַסְתַּכְלָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתִּיָּה.

וְאוֹר וְנֵר דְּנִהְרִין (נ"א דְחֲשֵׁב) בְּהוֹן, אַתְּמַר בְּהוֹן (קהלת יב ג) וְחֲשַׁכּוּ הַרְוּאוֹת בְּאַרְבּוֹת, כְּמָה דְּאֲמַר קְהֵלֶת (שם ב) עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשֵׁף הַשְּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְגוֹמֵר, וְאוֹר וְנֵר עֲלִיָּהוּ אַתְּמַר (משלי ו כג) כִּי גַר מַצְוָה וְתוֹרָה אוֹר, וְאִמָּאִי אֲתַחֲשֶׁכֶן בְּהוֹן, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ מְשַׁתְּדִלִין בְּאוֹרִיָּתָא וּמַצְוָה, בְּדַחִילוֹ וּבְרַחֲמֵי דְאִינּוֹן י"ה, וּמִיָּד דְּמְשַׁתְּדִלִין בְּהוֹן בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ, אוֹמָאָה אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּי"ה דְּאִינּוֹן דְּחִילוֹ וּרְחִימוּ, לְאַעֲבָרָא לוֹן מְעֻלְמָא דְנִשְׁמָתָא, בְּגִין דְּאִינּוֹן חֲשׂוֹכִין אֶפְרִישִׁין בֵּין י"ה וּבֵין ו"ה, כְּמָה דְּאוֹקְמוּדְהוּ דְכְּתִיב (שמות יז טז) כִּי יָד עַל פֶּסַח י"ה, וּבְהַהוּא זְמַנָּא אַתְּמַר בְּאָדָם לְבָשׁוּ שְׂמִים קְדְרוֹת וְגוֹמֵר, וּבְהַהוּא זְמַנָּא דְמַתְעַבְרִין קְדְרוּתָא וְחֲשׂוֹכָא מְנַשְׁמָתָא, מִיָּד כַּל הַנְּשָׁמָה תַּחֲלֵל י"ה (תהלים קנ'ו).

וּמָאֵן אִינּוֹן אֶלִין חֲשׂוֹכִין אֶלִין סְמָא"ל וְנַחֲשׁ, וּמָאֵן גְּרִים לוֹן לְשִׁלְטָאָה עֲלִיָּהוּ, אֶלָּא רָזָא דְקִרְא אוֹלִיָּה כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מִבְּדִילִים בִּינֵיכֶם לְבִין אֱלֹהִים" (ישעיהו נט ב), וְדוֹר בְּגִינְיָהוּ אַמַר (תהלים

ק"ט יח) גל עיני ואפיטה נפלאות מתורתך, ובההוא זמנא מה דהוה נשליטין חשוכין על נהורין דעינין, מתהפכין נהורין ושליטין על חשוכין, ורזא דמלך שופ"ר מהופ"ד קדמ"א זק"ף קט"ז, ההוא דאתמר ביה (בראשית לב יא) קטנתי מפל החסדים ומפל האמת, אנדקף ואקררי זקף גדול, ואין אמת אלא תורה, הדא הוא דכתיב (מלאכי ב 1) תורת אמת היתה בפיהו, ובההוא זמנא מתהפכא קרסא מדינא לרחמי, ודא היא רזא דאוקמוהו מארי מתניתין צדיקים מהפכין מדת הדין למדת רחמים.

ובההוא זמנא אתחשיב פאלו אתברי עלמא, ויסדר נהורין פדקא יאות, הדא הוא דכתיב (בראשית א ג) ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה, ויקרא אלהים לאור יום דא ישראל, דשליטנותהון יהא לזמנא דפורקנא, ורשיעיא ישתארון (ג"א אזלי) פחשוכא, הדא הוא דכתיב ולחשך קרא לילה, ואתמר בימינא (דף נ ע"ב) ושמאלא ויהי ערב ויהי בקר יום אחד (שם א ה), דאיהו ערב דיצחק, ובקר דאברהם. בההוא זמנא מה דהות נשמתא מהדקא בין רגלין, הדא הוא דכתיב (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, דאתחזרת ללבא, דאיהו פגוונא דירושלם, בההוא זמנא חלב רואה, הדא הוא דכתיב (ישעיה ל כ) ולא יכנה עוד מוריה והיו עיניה רואות את מוריה, חלב שומע דאתחזר עבודה וקרובים לבי מקדשא, דאתמר בהון (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הקרובים, וכל עננין (דאינון רומי רפתא ורומי זערא) דאינון מכסיין על צלותין, הדא הוא דכתיב (איכה ג מד) סבות בענן לה מעבור תפלה מתעברין, ונהרין עינין דאינון בית ראשון ובית שני, דבהון סלקין צלותין.

דבזמנא דאינון ישראל מלובלכין בטנופין דשאר עמין, נשמתא דאיהו שכינתא אמרת, (שיר א 1) אל תראוני שאני שחרחרת, וצלותא נפלת, הדא הוא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, וכד נפלת שכיבת לעפרא בין רגלין, והא אוקמוהו (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, ואיהו מצלי לקודשא בריהו הוא דיוקים לה מעפרא, הדא הוא דכתיב (שם ט) ופרשת כנפך על אמתך כי גואל אתה.

בההוא זמנא (שם ח) ויחרד האיש וילפת, ההוא דאתמר ביה (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, מאי וילפת כמה דאת אמר (איוב ו יח) ילפתו ארחות דרכם, בההוא זמנא ייתי קודשא בריהו הוא ויימא לה, ליני הלילה והיה בבקר (רות ג יג), ליני הלילה דאיהו שמאלא, והיה בבקר דאיהו רחמי ימינא, דמתמן נהיר אור, הדא הוא דכתיב (בראשית מד ג) הבקר אור, אם יגאלה טוב יגאל, אם יעביד בך ישראל עובדין טבין לסלקא לה מבין רגלין שפיר, תגאל על ידי דישאל עלאה דאיהו בעלה, טוב ודאי, ואם לא יעבדון בך עובדין טבין, ויגאלתיך אנכי.

והא אוקמוהו (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר, אומאה בח"י, דאיהו כליל ח"י ברבאן דצלותא, שכבי עד הבקר, עד ההוא נהרא, דבההוא זמנא צלותא תהא נהרא בלבא ובעינין, ובגין דב"י ברבאן דצלותא תליא פורקנא, וביה אתגלגא, דאיהו יסוד ח"י עלמין, אתמר ביה (ד"ה ב ז טז) והיו עיני ולבי שם כל הימים.

והיו עיני ולבי אדפיר עינין ולבא, בגין דצריך בר נש בצלותיה למתוי עיניו לתתא לגבי נשמתא,
דאיהי שכנינתא דאיהי אסירא בגלותא, ולפיה לעילא פקודנשא פריד הוא, ורזא דמלה עיני
תמיד אל יהו"ה כי הוא יוציא מרשת רגלי (תהלים כה טו), ולפיה לעילא לנטלא נוקמא מעמלק,
הדא הוא דכתיב (ישעיה סג ד) כי יום נקם בלבי, בלבי ודאי, ביה עתיד לנטלא נוקמא, פמה דנטיל
ביה נוקמא ממצראי.

דאיהי לב"י שם פן ארבעים ותריין, אבגית"ץ ביה אפיק לישראל מגלותא, קר"ע שט"ן דאיהו
שמא תניינא דיומא תניינא, ביה קרע ומא, ובהאי שמא אתמר (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים
וגומר, נג"ד יכ"ש נגד כל עמה אעשה נפלאות (שמות לד י), בכל שמא נטיל נוקמא במצרים.

ופורקנא בלבא תליא, דאתמר ביה הלב רואה, ובגין דא כי יום נקם בלבי (ישעיה סג ד), נקמה
במאי בלבי בי"ה, דאתמר ביה (תהלים קו ו) כל הנשמה תהלל י"ה, ועליה אתמר (שמות יז טז) כי יד
על פס י"ה, ופורקנא בלבא תליא, דביה אתמר הלב רואה, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין
ללב"י גליתי ולאברי לא גליתי, מאי ללבי, אלא אורייתא דבכתב אתקריאת לבי, ואורייתא דעל
פה אתקריאת פומא ואוקמוהו מארי מתניתין מלבא לפומא לא גלי, ללב"י גליתי דא שמא
דע"ב שמחן, ואינון שבועין אנפין לאורייתא, דתליין מן ב'.

ואורייתא אית לה רישא וגופא ולבא ופומא ואברין, פגוונא דאית בישראל, דאינון רישין רישי
עמא, ומנהון עינין הדא הוא דכתיב (במדבר טו כד) והיה אם מעיני העדה, ואית מנהון לבא, דאינון
לקבל שבועין סנהדרין ומשה ואהרן על גבייהו, דלא חסרין מעלמא פותייהו, ודא איהו ללבי
גליתי, אבל אחרנין דאינון פשאר אברין אתמר בהון ולאברי לא גליתי, וכן באורייתא שבועין
אנפין תליין מתריין תורות, אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה.

ובגלותא חלק לב"ם (הושע י ב), דאינון ע"ב צדיקים דאינון פגוונא דסנהדרין, ורזא דמלה (ישעיה ל
יח) אשרי כל חוכי לו, ל"ו בחושפנא סליק תלתין ושית, ואינון ל"ו בארעא דישראל, ול"ו לבר
מארעא דישראל, ודא איהו חלק לב"ם, ומאן חלק לב"ם.

